

Arpajaislain uudistaminen

Sisäministeriö 11.11.2020

Arpajaislain uudistamisen lähtökohdat

Hallitusohjelman kirjaukset

- Rahapelihaittojen hillitsemiseksi rahapelipolitiikalla turvataan Veikkaus Oy:n kanavointikykyinen yksinoikeus ja Veikkaus Oy:n toimintaedellytykset nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä.
- Rahapelihaittoja torjutaan tehokkaasti.
- Rahapelipelaamista ohjataan lailliseen, vastuulliseen ja valvottuun pelitarjontaan.
- Rahapelipolitiikan tavoitteiden varmistamiseksi hallitus toteuttaa hallituskauden alussa arpajaislain uudistuksen toisen vaiheen.
- Arpajaislain vastaiseen markkinointiin puututaan tehokkaasti.
- Selvitetään keinoja rajoittaa pelaamista yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden sivustoille.

EU-oikeus asettamat reunaehdot lainsäädännön muuttamiselle

- EU:ssa ei ole yhtenäistetty rahapelilainsäädäntöä.
- Kansalliset monopolit rajoittavat voimakkaimmalla mahdollisella tavalla EU:n perussopimusten mukaista palveluiden tarjoamisen vapautta.
- Yhtenäisen EU-lainsäädännön puuttuessa EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisut muodostavat tärkeimmän viitekehyksen sille, millä reunaehdoilla rahapelimonopolia voidaan ylläpitää Suomessa ilman, että järjestelmämme muuttuu EU-oikeuden vastaiseksi.
- Monopoli on hyväksytty, jos sillä aidosti pyritään niihin tavoitteisiin, joilla monopolia kansallisesti perustellaan (Suomessa erityisesti haittojen torjunta ja kuluttajansuoja).
- Sekä kansallisen lainsäädännön että tosiasiasa noudatettavan käytännön on oltava johdonmukainen monopolin tavoitteisiin nähden.
- Rahapelituotto ei ole hyväksytty peruste ylläpitää monopolia ja siksi lainmuutoksia ei voida perustella rahapelituoton kasvattamisella (tuotto voi olla ainoastaan suotuisa sivuseuraus).

Arpajaislain uudistamista koskeva hanke

Arpajaislakihankkeen sisältö

- Hankkeen tehtävänä on valmistella ehdotus lainsäädännön kehittämiseksi seuraavien asiakokonaisuuksien osalta:
 - pakollisen tunnistautumisen laajentaminen
 - raha-automaattien sijoittelu ja rahapeliin myyntipisteiden sijoittuminen
 - rahapeliin markkinointi ja arpajaislain vastainen markkinointi
 - peli- ja pelaajadata rahapeliin haittojen seurannassa, ehkäisyssä ja tutkimuksessa sekä Veikkaus Oy:n vastuullisen asiakkuuden mallin mahdollistamiseksi
 - pelikasinon määräaikaisen pelikiellon laajentaminen toistaiseksi voimassa olevaksi
 - maksuliikenteelle asetettavien estojen käyttöönoton selvittäminen
 - Veikkaus Oy:n mahdollinen uusi liiketoiminta
 - peliserverin sijaintiin liittyvät kysymykset
 - totopeliin kansainväliset yhteispoolipelit
 - vedonlyöntipeliin uudistukseen liittyvät muutostarpeet

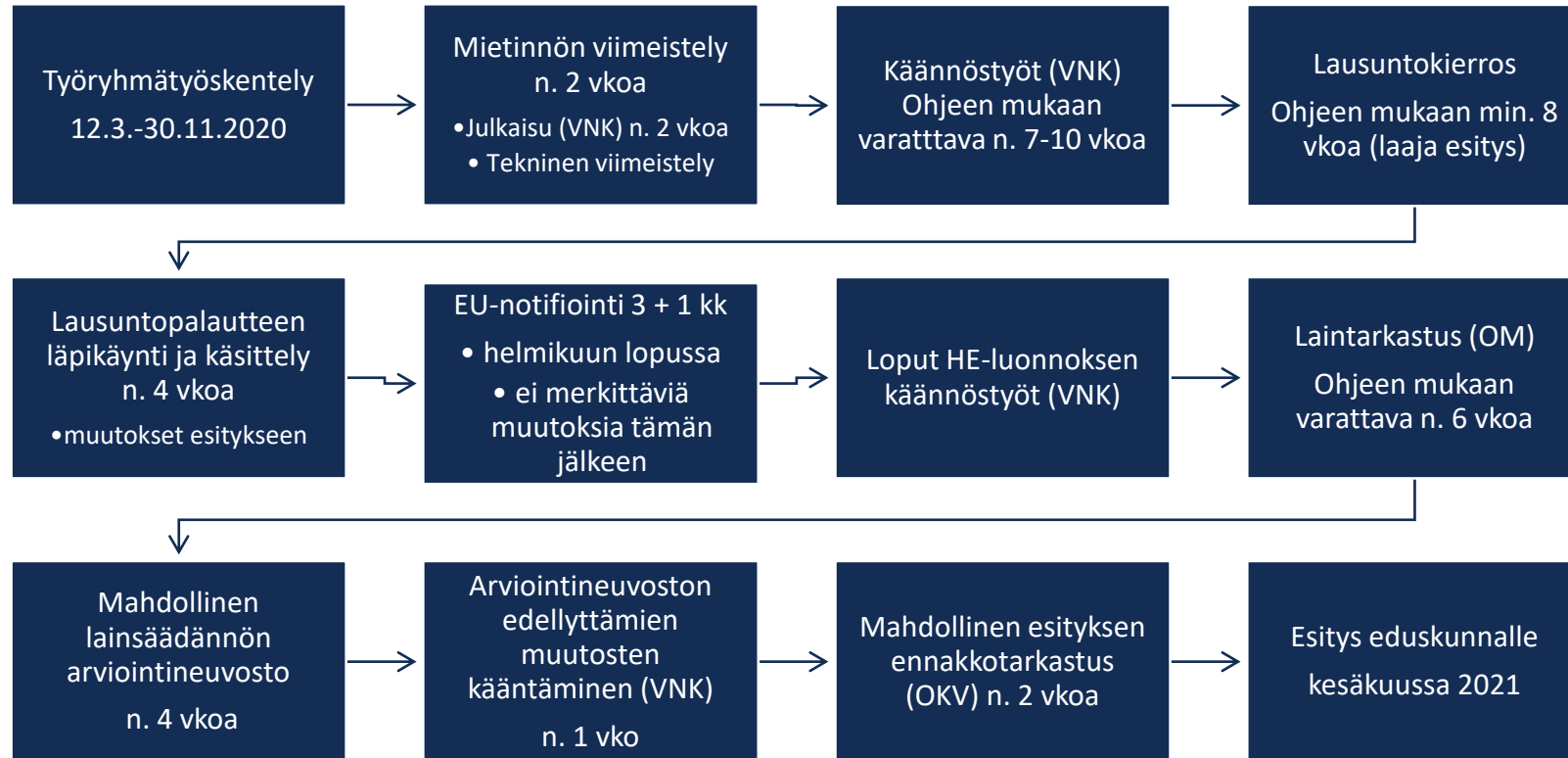

Hankkeen organisointi

- Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii sisäministeriön kansliapäällikkö. Ohjausryhmän jäseniä ovat MMM:n kansliapäällikkö, OKM:n kansliapäällikkö, STM:n kansliapäällikkö ja VNK/OO:n osastopäällikkö. Ohjausryhmän asiantuntijajäsenenä edustajat SM:stä, STM:stä, STM:stä, VNK/OO:sta sekä Poliisihallituksesta.
- Työryhmän puheenjohtajana toimii SM edustaja. Työryhmässä jäsenet VNK:sta, OKM:stä, MM:stä, STM:stä, TEM:stä, Poliisihallituksesta ja asiantuntijat STM:stä ja Veikkaus Oy:stä.
- Kaksi vastuuvalmistelijaa SM:stä.
- SM:n yhteydessä toimiva rahapeli asioiden neuvottelukunta seuraa hankkeen etenemistä
- Ministeriryhmä (SM, VNK omistajaohjaus, OM, VM, OKM, STM ja MMM), jolle raportoidaan kokonaisuuden etenemisestä.

Arpajaislakihankkeen aikataulusta*

Pakollisen tunnistautumisen laajentaminen

- Pakollisen tunnistautuneen pelaamisen laajentaminen Veikkaus Oy:n verkko- ja raha-automaattipelaamisesta kaikkeen rahapelaamiseen.
- Tunnistautunut pelaaminen on edellytys viranomaisen asettamien tai pelaajan itsensä asettamien pelaamisen hallintaan liittyvien rajoitusten ja muiden vastuullisuustyökalujen käyttöönotolle rahapelaamisessa.
- Tunnistautunutta pelaamista on tällä hetkellä
 - hajasijoitetuissa automaateissa noin 10 %
 - fyysisessä ns. kuponkipelaamisessa (pl. raaputusarvat ja totopelit) noin 40 %
- Selvitettävänä kysymyksinä mm. pelisalipelaamisen tunnistautuminen (sisäänpääsyn yhteydessä vai pelikohtaisesti pelitapahtuman yhteydessä), henkilötietojen suojaan liittyvät kysymykset, tekniset edellytykset ja taloudelliset vaikutukset.

Raha-automaattien sijoittelu ja rahapeliä myyntipisteiden sijoittuminen

- Arpajaislain mukaan raha-automaatit on sijoitettava valvottuun tilaan ja niitä ei saa sijoittaa tilaan, jossa niiden käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjestyshäiriöitä.
- Arpajaislaki ei sisällä säännöksiä raha-automaattien tai muiden Veikkaus Oy:n rahapeliä myyntipisteiden sallituista sijoittamispaikoista haittariskien ja haittojen ehkäisemisen ja vähentämisen näkökulmasta.
- Selvitettävänä kysymyksenä mm.:
 - tulisiko nykyistä hajasijoitusjärjestelmää muuttaa haittojen ehkäisyn tehostamiseksi
 - tulisiko raha-automaattien sijoittelusta säätää arpajaislaissa nykyistä tarkemmin
 - tulisiko arpajaislakiin sisällyttää säännöksiä esimerkiksi myyntipaikkojen alueellisen keskittymisen vähentämiseksi tai sääntelyä rahapeliä myyntipaikoista vapaista alueista (esimerkiksi koulujen ja hoitopaikkojen läheisyydessä)

Rahapelien markkinointi ja arpajaislain vastainen markkinointi

- Asiakokonaisuutta on tarkasteltu sekä toimenpiteenä tehostaa rahapelihaittojen ehkäisemistä ja vähentämistä että kysymyksenä tukea yksinoikeusjärjestelmää kysynnän kanavoimiseksi Veikkaus Oy:n tarjontaan.
- Tulisiko arpajaislakiin lisätä velvoittavia säännöksiä esimerkiksi markkinoinnin maltillisuudesta, määrästä ja sen sisällöstä rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen tehostamiseksi.
- Mahdollisuus antaa esimerkiksi hallinnollisia sanktioita tai kieltopäätös myös yksityishenkilölle arpajaislain vastaisen markkinoinnin (yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolinen rahapelitarjonta) valvonnan tehostamiseksi.
- Tulisiko yksinoikeusjärjestelmän toimintaedellytyksiä tukea sallimalla niiden Veikkaus Oy:n pelituotteiden markkinointi, joiden osalta esiintyy runsaasti arpajaislain vastaista tarjontaa mutta joihin toisaalta sisältyy myös pelihaittariskejä.

Peli- ja pelaajadatan hyödyntäminen

- Onko arpajaislakiin tarpeen lisätä säännökset henkilötietojen käsittelystä Veikkaus Oy:n Vastuullisen Asiakkuuden mallin (VasA) tai vastaavan mallin kattavan käyttöönoton mahdollistamiseksi.
- Mallin mukainen toimenpide voisi olla esimerkiksi suora yhteydenotto pelaajaan, jos tämä on kuluttanut runsaasti rahaa tai aikaa rahapelaamiseen.
- Arpajaislain tietojen luovuttamista koskevien säännösten täsmentäminen Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadatan osalta rahapelihaittojen seuraamiseksi, ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- Lainmuutokselle ei näyttäisi olevan oikeudellista estettä mutta asiakokonaisuutta on tarkasteltava suhteessa henkilötietojen suojaan koskevaan EU- ja kansalliseen sääntelyyn.

Pelikasinon määräaikaisen pelikiellon laajentaminen toistaiseksi voimassa olevaksi

- Veikkaus Oy voi itse tai pelaajan pyynnöstä asettaa pelaajalle määräaikaisen pääsykiellon pelikasinoon
- Tulisiko määräaikainen pelikielto laajentaa toistaiseksi voimassa olevaksi kielloksi.
- Tulisiko myös Veikkaus Oy:llä olla mahdollisuus asettaa toistaiseksi voimassa oleva pelikielto esimerkiksi pelivilppitapauksissa.
- Millä edellytyksillä ja missä menettelyssä tällainen kiello voitaisiin purkaa.
- Valmisteltavaa sääntelyä on tarpeen tarkastella henkilötietojen suojan näkökulmasta.

Maksuliikenne-estot

- Maksuliikenne-estoissa pankki tai muu maksupalvelun tarjoaja estää sellaiset maksutapahtumat, jotka liittyvät yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliseen rahapelitoimintaan.
- Yksinoikeusjärjestelmässä perusteena rahapelihaittojen ehkäiseminen.
- Esto voisi kohdistua pelaajan rahapelioperaattorille suorittamaan pelipanoksen maksuun tai rahapeleistä saatujen voittojen maksamiseen pelaajille.
- Kattavan ja tehokkaan järjestelmän luominen on osoittautunut Euroopassa vaikeaksi muun muassa maksupalveluiden kehittymisen ja teknisen kierrättävyyden vuoksi.
- EU-oikeuden näkökulmasta esteitä ei vaikuttaisi olevan estojen käyttöönotolle rahapelihaittojen torjumiseksi.
- Selvitettävänä Ahvenanmaan itsehallintoon liittyvät kysymykset ja PAF:n asema yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisena toimijana.

Veikkaus Oy:n uusi liiketoiminta

- Veikkaus Oy liiketoiminnan kehittäminen siten, että se voisi jatkossa sisältää myös kansainvälistä yritysten välistä liiketoimintaa, kuten esimerkiksi rahapeleihin liittyvien palveluiden tai tuotteiden myyntiä ulkomaisille rahapeliyhtiöille.
- Uusi liiketoiminta ei sisältäisi rahapeliä myyntiä toisen valtion kuluttajille.
- Hankkeessa selvitettävänä kysymyksenä muun muassa uuden liiketoiminnan kilpailuoikeudellinen hyväksyttävyyden ja uuden liiketoiminnan suhde rahapelijärjestelmämme EU-oikeudelliseen hyväksyttävyyteen sekä tarvittavat lainmuutokset.

Peliserveriin liittyvät kysymykset

- Veikkaus Oy:llä on useita pelijärjestelmiä eri peliryhmiä varten (esimerkiksi raha-automaatti- ja kasinopelit, veikkaus- ja vedonlyöntipelit).
- Arpajaislakiin ei sisälly säännöksiä Veikkaus Oy:n pelijärjestelmistä tai siitä, missä niiden tulisi sijaita.
- Voidaanko pelijärjestelmä siirtää ulkomaille vaarantamatta Poliisihallituksen tietoteknisen valvonnan luotettavuutta (tiedon muuttumattomuus ja eheys)
- Edellyttääkö pelijärjestelmien sijoittaminen ulkomaiseen pilvialustapalveluun tai ulkomaille muutoksia arpajaislakiin.

Totopelien kansainväliset yhteispoolipelit ja vedonlyöntipeliuudistukseen liittyvät muutostarpeet

- Edellyttääkö arpajaislaissa säädetty valvontajärjestelyjen hyväksymismenettely kansainväliseen yhteispooliin pelattavassa totopelaamisessa lain muuttamista esimerkiksi siltä osin kuin laissa säädetään virallisten valvojen velvollisuudesta vahvistaa totopelien tulos ja voittojen määrä.
- Edellyttävätkö vedonlyöntipelien uudet peliominaisuudet lainsäädäntömuutoksia esimerkiksi rahapelin tai vedonlyöntipelin määritelmiä koskeviin säännöksiin tai tuloksen vahvistamista koskevaan säännökseen.

Hallituksen linjaukset budjettiriihessä

Pöytäkirjamerkinnot (1/2)

- Hallitusohjelman mukaisesti, kanavointikykyisen yksinoikeusjärjestelmän varmistamiseksi, viedään viipymättä eteenpäin arpajaislain uudistamista koskeva hanke. Tavoitteena on saada esitys eduskuntaan kesäkuuhun 2021 mennessä.
- Lakiin tullaan sisällyttämään rahansiirtojen estot. Maksuliikenne-estojen toteutuessa Ahvenanmaahan liittyvä kysymys ratkaistaan hallitusneuvotteluissa sovittu mukaisesti.
- EU-oikeudellisten reunaehtoisten sallimissa ja arpajaislain voimaan tultua viedään viipymättä eteenpäin myös Veikkauksen kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien (BtoB) mahdollistamiseen liittyvät toimet. Veikkaus voi aloittaa asiaan liittyvän teknisen valmistautumisen.
- Uudistusten nopean etenemisen varmistamiseksi sekä muiden rahapelioliittisten kysymysten seurannan varmistamiseksi muodostetaan asian kannalta keskeisistä ministereistä ryhmä, jolle raportoidaan kokonaisuuden etenemisestä. Edustettuina ovat SM:n lisäksi VNK omistajaohjaus, OM, VM, OKM, STM ja MMM.

Pöytäkirjamerkinnot (2/2)

- Arpajaislakiin tullaan sisällyttämään vastuullisuustoimet pelaajadatan käytöstä mm. tutkimuksessa, vastuullisen asiakkuuden mallin ja pelihaittojen torjunnan hyödyntämisessä sekä pakollisen tunnistautumisen käyttöönotto kaikessa rahapelaamisessa Veikkauksen esittelemien suunnitelmien mukaisesti. Vahvistetaan STM:n vastuulla olevaa pelihaittojen torjuntaa erillisellä ohjelmalla.
- Tuetaan Veikkauksen esityksiä ja toimenpiteitä pakollisen tunnistautumisen nopeuttamiseksi ja laajentamiseksi sekä peliautomaattien vähentämiseksi.
- Arpajaislain uudistamista koskevan hankkeen yhteydessä selvitetään mahdollisuus lisätä kanavointitehtävä lainsäädäntöön yksinoikeusjärjestelmän perusteita muuttamatta ja EU-oikeudelliset reunaehdot huomioiden.

